

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2014 m. vasario 27 d.

Lietuvos ūkis auga gana stabiliai. Realusis BVP per metus kyla kiek daugiau nei 3 proc., pastebimai gausėja dirbančiųjų, o nedarbas tolygiai krinta. **Ūkio raida įvairiuose ekonomikos sektoriuose vis dėlto labai nevienoda. Anksčiau gana daug augusi, dabar parduotos pramonės produkcijos apimtis nedidėja.** Ypač krinta naftos produktų gamyba, paveikta nepalankios padėties pasaulinėje naftos perdirbimo rinkoje. Daugelio kitų pramonės šakų gamybos apimtis nelabai keičiasi, todėl ji neatsveria prastesnių naftos produktų gamybos veiklos rezultatų. **Visai kitaip plėtojasi statybų veikla. Ankstesniais metais kritęs, dabar šios veiklos aktyvumas didėja.** Tai sietina su atsigavusiomis investicijomis, ypač su investicijomis į civilinius inžinerinius statinius. Pastarosios prieš keletą ketvirčių gerokai mažėjo, ypač investicijos į kelių statybą, o dabar būtent kelių statybos rodiklis vėl šoktelėjo. Statybų veiklos aktyvumą didina ir aktyvėjančios negyvenamųjų pastatų statybos.

Ūkio raida įvairiuose ekonomikos sektoriuose ir artimiausiu metu skirsis. Numatoma, kad šiemet labiau nei pernai didės paklausa užsienio prekybos partnerėse, ypač Europos Sąjungos (ES) šalyse. **Tai turėtų palankiai veikti Lietuvos gamintojus,** nes maždaug du trečdaliai pagamintos produkcijos jie eksportuoja, daugiausia į ES šalis. **Atsargiau vertintinos transporto ekonominės veiklos perspektyvos.** Nemaža dalis pervežimo paslaugų yra susijusi su prekių vežimu į Rusiją. Šios šalies ekonominė plėtra jau kurį laiką lėtėja, o ūkio raidos prognozės pateikiamos vis prastesnės. **Su vidaus paklausa susijusių ekonominių veiklų raida turėtų būti maždaug tokia, kokią stebime dabar.** Ją turėtų skatinamai veikti tiek nemenkai kylantis privatus vartojimas, lemiamas palaipsniui atsigauančio gyventojų užimtumo, didėjančio darbo užmokesčio ir vartotojams palankios kainų kaitos, tiek atsigauančios investicijos.

Tokia ekonomikos raida atitinka ankstesnius vertinimus. Todėl prognozuojama artimiausių metų realiojo sektoriaus plėtotė beveik nesikeičia. Numatoma, kad pernai paaugęs 3,2 proc., šiemet realusis BVP padidės 3,6 proc., o kitąmet – 3,8 proc. Tokia prognozė rodo, kad realusis BVP prognozuojamu laikotarpiu turėtų priartėti prie potencialiojo BVP nesukeldamas ūkio raidos disbalanso. Numatoma, kad vidaus paklausa didės tolygiai, ją lems pajamų kaita. Augant vidaus paklausai, prastės grynasis eksportas, bet neigiamas jo poveikis ūkio augimui turėtų būti mažas.

Labiau keičiasi infliacijos prognozė. Nesant ryškaus spaudimo darbo rinkoje, o žaliavų kainoms toliau krintant, vartotojų kainos kyla nedaug ir mažiau, nei tikėtasi. Praėjusių metų pabaigoje labiau, nei prognozuota, krito degalų kainos ir kur kas mažiau, nei numatyta, kilo maisto ir rinkos paslaugų kainos. Kainų pokyčiai ir toliau turėtų būti palankūs vartotojams. Ūkio aktyvumui tik artėjant prie potencialaus lygio, nedarbas artėja prie natūraliojo nedarbo lygio, todėl pasikeitimai darbo rinkoje turėtų būti nedideli. Mažiau nei iki šiol turėtų augti užimtųjų gretos, nedarbo lygis irgi turėtų kristi mažiau, o darbo užmokestis greičiausiai kils tik šiek tiek sparčiau nei darbo našumas. Todėl spaudimo kainoms, atsirandančio dėl vidaus ekonominės raidos, neturėtų rasti. Išorės veiksnių lemiamos kainos taip pat turėtų būti palankios vartotojams. Numatoma, kad maisto, energijos ir kitų žaliavų kainos pasaulinėse rinkose ir toliau mažės, o tai slopinančiai veiks iš šių žaliavų gaminamų produktų kainas. Infliaciją mažins ir mažesnės nei prieš metus administruojamosios kainos – elektros, dujų ir šilumos energijos. **Dabar numatoma, kad vidutinė metinė infliacija, pernai siekusi 1,2 proc., šiemet sudarys 0,9 proc., o kitąmet – 1,5 proc.**

Numatoma Lietuvos ekonomikos raida 2013–2015 m.

	2014 m. vasario mėn. prognozė			2013 m. lapkričio mėn. prognozė		
	2013*	2014*	2015*	2013*	2014*	2015*
Kainų ir sąnaudų kaita (% , pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija, apskaičiuota pagal SVKI	1,2	0,9	1,5	1,3	1,5	–
BVP defliatorius	1,6	1,1	1,3	1,0	2,1	–
Darbo užmokestis (kompensacija vienam dirbančiajam)	4,8	3,5	4,1	4,6	3,4	–
Importo defliatorius	–1,5	0,1	0,8	–1,2	0,7	–
Eksperto defliatorius	–1,4	0,5	1,0	–1,0	0,7	–
Ekonominis aktyvumas (palyginamosiomis kainomis; %, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas	3,2	3,6	3,8	2,8	3,5	–
Privataus vartojimo išlaidos	4,3	3,5	3,6	4,3	3,3	–
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	2,1	1,7	1,7	1,6	1,9	–
Bendrojo pagrindinio kapitalo sudarymas	12,3	6,7	7,7	7,8	6,4	–
Prekių ir paslaugų eksportas	9,3	6,3	6,7	7,1	6,3	–
Prekių ir paslaugų importas	9,4	7,2	7,4	7,6	7,0	–
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (vidutinis metinis; %, palyginti su darbo jėga)	11,8	10,4	9,2	11,9	10,5	–
Užimtųjų skaičius (% , pokytis per metus)	1,3	1,1	1,0	1,3	1,3	–
Išorės sektorius (% , palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	0,9	0,4	0,0	0,6	0,1	–
Einamosios sąskaitos balansas	0,9	0,1	–0,6	0,3	–0,6	–
Einamosios ir kapitalo sąskaitų balansas	3,1	1,9	1,3	2,3	1,1	–

* Prognozė